

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, АГРАРЕН ФАКУЛТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

от: професор д-р Диян Михайлов Георгиев
ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ – АГРАРЕН ФАКУЛТЕТ
Научна специалност: Екология и опазване на екосистемите

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност Ветеринарна медицина – генетика във ВМФ на ТРУ

Автор на дисертационния труд: Руско Петров Петров

Тема на дисертационния труд: Генетични специфики, размножаване и реинтродукция на ловния сокол (*Falco cherrug*) в България.

Научен ръководител: проф. д-р Добри Ярков, двм

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 4418/07.12.2023г. на Ректора на ТРУ.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Общо животновъдство“, Ветеринарномедицински факултет на ТРУ по научна специалност „Ветеринарна медицина – Генетика“. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2021-2025 г. съгласно Заповед № 347/17.02.2021 г. на Ректора на ТРУ.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 190 страници, включително – 36 таблици, 28 фигури в текста и 26 в приложение. Литературният списък е със 190 заглавия (8, от които на кирилица). Работата е структурирана правилно и съдържа всички необходими раздели за подобна разработка.

Проблемът, обект на дисертацията е добре избран и касае, съвременно направление в областта на биологията и екологията на хищните птици, като се акцентира на *ex situ* и *in situ* дейностите при защитените видове.

Целта на разработката е ясно формулирана, като са посочени и конкретни задачи за постигането ѝ.

Обект на проучването е емблематичният за Европа и Азия ловен сокол (*Falco cherrug*), чиито популации повсеместно, драстично намаляват. Освен високия природозащитен статус на ловния сокол, включен в Червения списък на

световно застрашените видове (IUCN), интереса на учените и природолюбителите е провокиран от разнообразието на хабитати, които обитава, ловната му стратегия и неизяснения до момента под видов статут. Не на последно място е значението на въздействието на антропогенният фактор върху него. Разгледани са поведенчески аспекти на вида, влияещи върху възникването на конфликта „Човек-диво животно”.

За реализиране на размножителната програма и реинтродукцията на ловния сокол в страната е извършена голяма по обем лабораторна и полева работа. От 11-те размножаващи се двойки през 2015г. и постепенното им увеличаване, броя на освободените в природата птици достига до 80 индивида за пет годишен период.

Добро впечатление прави големият обем на използвана литература, което е безспорно доказателство за това, че автора познава много добре състоянието на разглеждания проблем.

Внушителна по обем е главата „Материал и методи”, където са посочени подробно използваните методи, включващи поредица от класически, теренни подходи и лабораторни практики. Детайлното описание на разнообразните методи са доказателство за опита и практическите умения на докторанта при реализиране на репродуктивните и възстановителни програми за диви животни.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

С разработването на дисертационният труд автора е получил научни резултати, разгледани в 7 аспекта на главата „Резултати и обсъждане” от дисертацията. Всеки един от подразделите на тази глава съдържа добър анализ на резултатите чрез съпоставяне с изказани от други автори мнения, което говори за добро умение за обобщаване на получените данни от изследването. Безспорно е, че те имат пряко приложение като цяло в изясняване на проблемите с биологията и екологията на сокола и отношението на хората към него. Получените резултати могат да се използват в практиката при изясняване на ролята на този вид за човека.

Дисертационният труд завършва с формулирани 10 извода и 3 препоръки.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

На база разработената тема автора е формулирал 12 приноса, разделени в две групи – с оригинален (10) и потвърдителен характер (2). Те отразяват актуалният характер на дисертационния труд.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Автора д-т Петров представя пет научни публикации във връзка с дисертацията. По този критерий той напълно покрива изискванията на ТУ за ОНС „Доктор”.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Имам следните бележки и препоръки:

1. В Глава „Увод“ не е уместно да се измества фокуса на дисертационният труд върху учебния план по ветеринарна медицина и преподаваните дисциплини и усвоените от автора. Ролята на ветеринарният специалист не бива насочено да се фокусира върху проблеми, които очевидно са нерешими без знанието и опита му, включващи работа с всички животни както диви така и домашни или селскостопански.

2. **Изводите** са малко раздробени и би било по-добре да носят повече аналитичен и обобщаващ характер. Някой от тях (3,5,8) са твърде обширни и ще звучат по добре ако се компресират като информация.

3. Посочените **препоръки** също са твърде обширни. Типичен пример е препоръка 3b. Достатъчно е да се спомене какво включва тя: „Устойчиво управление и подобряване на агроекологичното състояние на съществуващи пасища“ и към кого е насочена. За останалите също да се обоснове към кого са насочени - министерства, регионални инспекции или местната власт.

7. Заключение

Представеният от докторант Руско Петров Петров дисертационен труд и свързаните с него публикации напълно отговарят на изискванията на ЗРАС в Република България и ПРАС на ТрУ, Стара Загора.

Актуалността и мултидисциплинарния подход на изследването, анализа на литературата, интерпретацията на получените резултати, приносите на дисертацията и публикациите по нея ми дават основание да изразя заключение „ЗА“ или „ДА“ бъде присъдена ОНС „Доктор“ на докторант Руско Петров Петров в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Генетика“.

22.01.2024г. /Стара Загора

Подпис:

TRAKIA UNIVERSITY, FACULTY OF AGRICULTURE

OPINION

From: prof. Dian Mihailov Georgiev, PhD
TRAKIA UNIVERSITY - FACULTY OF AGRICULTURE
Scientific field: Ecology and environmental protection

Regarding: dissertation for awarding the educational and scientific degree "Doctor"
in scientific field Veterinary Medicine – Genetics in the Faculty of
Veterinary medicine, Trakia University

Author of the dissertation: Rusko Petrov Petrov

Topic: Genetic specifications, breeding and reintroduction of the Saker falcon (*Falco cherrug*) in Bulgaria.

Scientific leader: prof. Dobri Yarkov, DVM, PhD

Grounds for presenting the opinion: participation in scientific jury for the defense of the dissertation according to Order 4418/07.12.2023 of the Rector of TrU.

1. Information about the candidate

The candidate has studied in the doctoral programme in the department of "General animal husbandry", Faculty of Veterinary medicine, TrU, in scientific field "Veterinary Medicine – Genetics". The studies were conducted full time in the period 2021-2025, according to order 347/17.02.2021 of the Rector of TrU.

2. General characteristics of the presented dissertation

The presented dissertation consists of 190 pages, including 36 tables, 28 figures in the text and 26 in appendix. The literature consists of 190 titles (8 of which in Cyrillic). The work is correctly structured and contains all necessary sections.

The problem, subject of the dissertation is well chosen and connected to a modern field in the biology and ecology of birds of prey, with an accent on ex situ and in situ activities in protected species.

The aim of the work is precisely formulated, presented are the specific tasks to achieve it.

The object of the study is the emblematic for Europe and Asia Saker falcon (*Falco cherrug*), whose populations are drastically decreasing everywhere. Besides the high conservation status of the Saker falcon, included in the IUCN Red List, the interest of scientists and nature lovers is provoked by the diversity of habitats which it uses, its hunting strategy and the unresolved for now species status. Not least is significance of the influence the anthropogenic factor has on it. Examined were

behavioral aspects of the species, which influence the appearance of the conflict “Human – wild animal”.

The implementation of the breeding programme and the reintroduction of the Saker falcon in the country took a lot of field and lab work. From the 11 nesting couples in 2015 and their steady increase, the number of the birds released in the wild reached 80 individuals for a five-year period.

The large amount of literature used makes a good impression, which is a confirmation that the author is well aware of the condition of the studied issue.

The section “Material and methods” is impressive in size, and there are shown in detail the used methods, including a line of classical, field approached and laboratory practices. The detailed description of the various methods is proof for the experience and practical skills of the doctoral student in the realization of the reproductive and conservation programmes for wild animals.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific applied results

With the development of dissertation, the author obtained scientific results, described in the 7 aspects of the section “Results and discussion”. Each of the sub-sections contains a good analysis of the results through comparison with the opinions of other authors, which shows the author has the ability to summarize the obtained results from the study. It is unquestionable that they have a direct application as a whole in the clearing up of the problems with the biology and ecology of the falcon and the attitude from humans. The obtained results can be used in the practice for determining the role of this species to the human.

The dissertation is completed with 10 formulated conclusions and 3 recommendations.

4. Evaluation of the scientific and scientific applied contributions

The author has formulated, based on the developed topic, 12 contributions, separated in two groups – with original (10) and with confirmation character (2). They reflect the relevant character of the dissertation.

5. Evaluation of the dissertation publications

The author PhD student Petrov presents 5 scientific publications connected with the dissertation. In this criteria he completely fulfills the requirements of TrU for educational and scientific degree “Doctor”.

6. Critical remarks, recommendations, questions

I have the following remarks and recommendations:

1. In section “**Introduction**” it’s not appropriate to shift the focus of the dissertation on the study plan of the veterinary medicine and the taught disciplines and the learned by the author. The role of the veterinarian specialist must not be focused on solving problems which are evidently unsolvable without his knowledge and experience, including work with all animals – both wild and domesticated.

2. The **conclusions** are slightly fragmented and it would be better if they had a more analytical and summarizing character. Some of them (3,5,8) are too detailed and would sound better if they were more concise.

3. The presented **recommendations** are too detailed as well. A typical example is recommendation 3b. It is enough just to mention what it includes: “Sustainable management and improving the agro-ecological condition of existing pastures” and to whom it is directed. For the rest it should be also established to whom are they directed – ministries, regional inspectorate or local government.

7. Conclusion

The dissertation presented by PhD student Rusko Petrov Petrov and the connected with it publications completely fulfill the requirements of ZRAS in R. Bulgaria and PRAS in TrU, Stara Zagora.

The relevance and multidisciplinary approach of the study, the analysis of the literature, interpretation of the obtained results, the contributions of the dissertation and the publications, allow me to conclude “**For**” or “**Yes**” to be awarded the educational and scientific degree “Doctor” to PhD student Rusko Petrov Petrov in the field of higher education 6. Agricultural sciences and veterinary medicine, scientific direction 6.4. Veterinary medicine, scientific field “Genetics”.

22.01.2024 / Stara Zagora

Signature: .

